

Mw. Drs. A. Scharloo
Orthopedagoog/ klinisch psycholoog

Den Haag, 17-6-2015.

Betreft: Positionpaper tbv het ronde tafel gesprek V&J over problemen bij aangiften van mensen met een verstandelijke beperking en seksuele weerbaarheid 24-6-2015

Van: Aafke Scharloo (aafkescharloo@gmail.com)

Klinisch psycholoog, specialist, 20 jaar werkzaam op het gebied van mensen met een verstandelijke beperking seksueel misbruik, mishandeling en trauma.

Lid Taskforce Kindermishandeling en Seksueel Misbruik.

Inleiding:

Mede naar aanleiding van een krantenartikel in de Tubantia en de uitzending van Brandpunt van 07-04-2015 (Beperkt Weerbaar) staat de problematiek van de problemen rondom feitenonderzoek, waarheidsvinding en aangiften bij seksueel misbruik van mensen met een verstandelijke beperking volop in de schijnwerpers. Dat is verheugend omdat er sprake is van problemen en knelpunten die om interventie vragen op veel verschillende niveaus waaronder politiek en juridisch. Aandacht vanuit de politiek, zoals deze hoorzitting, draagt bij aan de oplossing.

Duidelijk is dat mensen, zowel kinderen als volwassenen, met een verstandelijke beperking in Nederland veel vaker dan anderen te maken hebben met seksueel misbruik (Beperkt Weerbaar, van Berlo e.a., 2011, Op Goede Grond, Nationaal Rapporteur Mensen handel en Seksueel Geweld tegen kinderen, 2014) Het betreft hier een grote slachtoffergroep waar ons rechtstelsel in beperkte mate een antwoord op biedt.

Waarheidsvinding en feitenonderzoek versus strafvervolgning.

Ouders en instellingen die te maken hebben met een situatie waarin een vermoeden van seksueel misbruik bestaat tussen twee mensen met een verstandelijke beperking willen vaak aangifte doen bij de politie. In de eerste plaats omdat zij behoefte hebben aan een objectief feitenonderzoek/waarheidsvinding. Dit is om diverse redenen een belangrijke zaak:

1. Allereerst is waarheidsvinding/feiten onderzoek van groot belang om gefundeerde (veiligheids-) beslissingen te kunnen nemen in de hulpverlening. Dit betreft vaak zwaarwegende en ingrijpende beslissingen in levens van betrokkenen. Bijvoorbeeld als het gaat om het verplicht laten verhuizen van een (veronderstelde)pleger van misbruik om het slachtoffer veilig te kunnen stellen.
2. Aangifte doen biedt maatschappelijke erkenning dat onrecht is aangedaan. De genoegdoening die daar van uit kan gaan is van groot belang. Ook voor mensen met een beperking en hun verwanten.
3. Ook vanuit Mensenrechten perspectief is het belangrijk dat mensen met een verstandelijke beperking die slachtoffer zijn van misdrijven, net als alle andere Nederlanders, het recht hebben om aangifte kunnen doen van vermoedelijke strafbare feiten en vervolging kunnen vragen ook al hebben zij de "pech" dat de vermoedelijke dader zelf ook een beperking heeft.

Vanuit het strafrecht is het op dit moment zo dat zaken niet vervolgd worden als bij aanvang evident is dat de vermoedelijke pleger zelf niet vervolgbaar is/likt. Aangiftes worden hierdoor in de kiem gesmoord. Op deze manier wordt ook het zicht ontnomen op de werkelijke omvang van dit maatschappelijke probleem.

Maar veel meer nog: Deze mensen blijven in de kou staan omdat er in Nederland geen andere instantie is die waarheidsvinding tot taak heeft. In de Brandpuntuitzending van 07-04-2015 zijn hier diverse schrijnende voorbeelden van te zien.

Mogelijke oplossingsrichting:

Om deze knelpunten op te lossen wordt voorgesteld aansluiting te zoeken bij de ontwikkelingen van de Centra tegen Seksueel Geweld (CSG) en de Multi Disciplinaire Centra Kindermishandeling (MDCK) die momenteel in het land vorm krijgen waar politie, forensische expertise en hulpverlening gezamenlijk werken in zaken en elkaars expertise kan versterken. Gezamenlijk kan dan per case als team bekeken worden op welke wijze en met behulp van welke expertise het onderzoek snel, efficiënt en zorgvuldig vorm kan krijgen. In deze centra zou waarheidsvinding/feitenonderzoek met name voor deze doelgroep expliciet deel kunnen (gaan) uitmaken van de taakstelling. Extra aandacht is hierbij wel nodig voor objectieve kwaliteitscriteria zodat de kwaliteit van het onderzoek toegespitst op deze speciale doelgroep opgebouwd,gegarandeerd en geborgd kan worden.